

unicef
Birleşmiş Milletler
Çocuklara Yardım Fonu

Belarus Cumhuriyeti
Sağlık Bakanlığı

Birleşmiş Milletler
Çocuklara Yardım Fonu

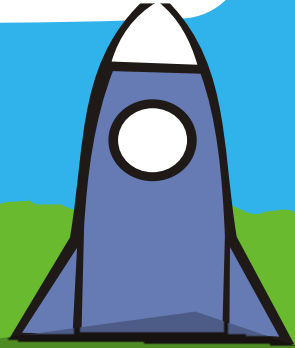
Birleşmiş Milletler
Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF)
Belarus Cumhuriyeti Ofisi
e-posta: unicef@tut.by

BİR OĞLUNUZ OLACAK

Bugün hemen hemen her hamile kadın doğmamış çocuğunun cinsiyetini öğrenebiliyor. Dahası, birçok kişi, belirli bir cinsiyetteki "çocuğu planlamaya" çalışıyor ve çeşitli tablo ve takvimleri kullanarak kız veya erkek çocuk sahibi olmak için en uygun dönemleri hesaplıyor. Eğer söz konusu ilk çocuksa, çoğu baba bunun erkek çocuk olmasını ister ve birçok kadın da ilk çocuğun kız olmasına daha çok sevinir. Çok içtenlikle cevap veren ebeveynler de var: "Hiç fark etmez?!" Önce bu soruyu cevaplamaya çalışalım.

Bir erkek ve bir kadın söz konusu olduğunda kimse farkın ne olduğunu sormuyor ve elbette sadece fizyolojiden değil psikolojiden de bahsediyoruz. Elbette bu farklılıklar kız ve erkek çocuklarda ergenlikten çok daha önce ortaya çıkıyor.

Bir zamanlar bitkilerde ve basit hayvanlarda erkek ve dişi ayrımı yoktu. Ancak evrimin belirli bir aşamasında, birden bire canlıların bu bölünmesinin çok yararlı olacağı ortaya çıktı. Neden? Bu sorunun cevabı, Biyoloji Bilimleri Doktoru genetikçi V. A. Geodakyan bu sorunun cevabını, kendisinin cinsiyetlerin asenkron evrimi teorisinde vermiştir. Evrimde her zaman birbiriyle çatışan iki karşıt eğilimin bulunduğu görüşünden yola çıkmıştır. Birincisi, hâlihazırda yaratılmış olanı koruma, faydalı özellikleri pekiştirme, bunları miras yoluyla aktarma, yavruları ebeveynlerine mümkün olduğunca benzer hale getirme ihtiyacıdır; bu, dişi cinsiyetin amacıdır. İkincisi ise, ilerleme ihtiyacı, daha fazla arama ve değişiklik, aralarında bir gün evrime yeni ve faydalı bir yön verecek ve yeni koşullara uyumu sağlayacak, yaşam alanını genişletecek olanın ortaya çıkacağı yavru çeşitliliğidir; bu, erkek cinsiyetin amacıdır. Bu, muhafazakâr ile ilerinin, istikrarlı ile değişkenin, eski, güvenilir ile yeninin, bilinmeyenin, riskli olanın arasındaki bir mücadeledir.

Bu iki eğilim, canlıların erkek ve dişi bireylere bölünmesinde de somutlaşmakta ve bu, her iki eğilimin de uygulanmasında hissedilebilen faydalar sağlamaktadır. Erkeklerde hem faydalı hem de zararlı mutasyonlar (genetik anormallikler) daha fazladır. Öyle ki, bazı verilere göre, her 100 sağır kız çocuğuna karşılık 122 sağır erkek çocuk bulunmaktadır. Renk görüşündeki sapmalar da erkeklerde daha yaygındır. Şaşılık, kekemelik, disleksi, alalia ve diğer konuşma kusurları, zeka geriliği vb. olan çocukların önemli ölçüde çoğunluğu erkek çocuklardır. Anaokullarındaki konuşma terapisi grupları ve gelişimsel engelli çocuklara yönelik diğer gruplar çoğunlukla erkek çocuklardan oluşmaktadır. Bunun yanı sıra, seçkin bilim adamlarının, sanatçıların, yazarların, tasarımcıların erkektir ve bunların birçoğu da okulda çalışkan olmamışlardır!

Yani erkekler kadınlara göre çok daha fazla genotip çeşitliliğine (doğuştan gelen özellikler kompleksi) sahiptir. Ancak her canlı, yaşamı boyunca içinde bulunduğu dış ortamdan, koşullardan etkilenir ve onların etkisi altında da bir ölçüde değişir. Organizmanın dış ortamın etkisi dikkate alınarak oluşan bir dizi belirtisine fenotip denir.

Eril ve dişi arasındaki önemli farklar da burada yatmaktadır. Doğa dişi bireylere dış koşulların etkisi altında değişimleri için daha geniş bir fırsat vermiştir.

Sosyal olanlar da dahil olmak üzere tüm çevresel değişikliklerde eril cinsiyet daha fazla mağdur olur. Ancak yine de bir çıkış yolları vardır: Daha iyi olabileceği başka bir yaşam alanı bulmak. Dişi cinsiyetinin bu kadar zorlanmaz; onlar uyum sağlayacaklardır.

Eril cinsiyetin “arama davranışına” yüksek yatkınlığını belirleyen de bu farklılıklardır. Bu onlar için hayati önem taşır, bu, doğanın onlara verdiği çıkış yoludur. Arama davranışı aynı zamanda erillerin (erkekler dahil) yeni alanları keşfetmeye çekilmesini, yeni durumlarda büyük zekalarını, alışılmadık yeni çözümler arama ve riskli girişimlere girme eğilimlerini belirler. Tüm evrimsel-ilerleyici özellikler erkeklerde daha belirgindir.

ERKEK ÇOCUKLARIN GELİŞİMİNİN PSİKOLOJİK ÖZELLİKLERİ

- Erkek çocuklar kızlara göre 3-4 hafta daha az olgunlaşmış doğarlar, 2-3 ay daha geç yürümeye başlarlar, 4-6 ay daha geç konuşmaya başlarlar.
- İlkokulda erkek çocuklar biyolojik yaşlarına göre kızlardan tam bir yaş daha küçüktür ve ergenlik çağına geldiğinde bu fark yaklaşık iki yıla ulaşır.
- Erkek çocuklarında 8 yaşına kadar iştih keskinliğinin ortalama olarak kızlara göre daha yüksek olduğu, ancak erkek çocukların gürültü konusunda daha az duyarlı oldukları gösterilmiştir.
- Okul öncesi dönemde, erkeklerin cilt duyarlılığı eşiği daha yüksektir. Yani dokunmaya, dokunsal temasa karşı daha az duyarlıdır.
- Erkeklerin oyunları daha çok uzak görüşe dayanır: birbiri ardına koşarlar, hedefe nesneler atarlar vb. ve bunun için sağlanan tüm alanı kullanırlar, bu nedenle tam teşekküllü zihinsel gelişimleri için daha fazla alana ihtiyaç duyarlar. Eğer yatay düzlemde alanları küçükse, dikeyde ustalaşırlar: merdivenlere tırmanırlar, dolaplara, çatılara çıkarlar. Çocuklardan evlerinin çevresinin bir planını çizmelerini isterseniz, çocuklar çizimlerinde daha geniş bir alanı, daha fazla caddeyi, avluyu ve evi tasvir edeceklerdir.

- Erkek çocuklar, belirli bilgiler elde etmek uğruna yetişkinlere daha sık soru sorarlar, bilgiyle ilgili tutumlardan ziyade bilgiye daha fazla odaklanırlar.
- Uzmanlar, çocuklarda derse girme için gerekli olan sürenin (öğrenme süresinin) cinsiyete bağlı olduğunu belirtiyor: erkekler uzun süre "sallanırlar" ve öğretmene nadiren bakarlar.
- Erkek çocuklar daha çok kalıpların dışında ve ilginç şekillerde düşünürler, ama onların iç dünyaları genellikle bizden gizlenir, çünkü bunu kelimelerle daha az açıklarlar.
- Erkekler daha sık yeni fikirler bulurlar, temelde yeni bir sorunu çözmeleri gerekiyorsa daha iyi çalışırlar, ancak uygulamada doğruluk veya güzel tasarım için çaba göstermezler. İşte bu yüzden erkek çocuk okulda matematik probleminin yeni, standart olmayan bir çözümünü bulabilir, ancak hesaplamalarda hata yapabilir ve iki sonuç elde edebilir.
- Erkek çocuklar görsel-uzamsal becerilerde kızlardan daha üstündür, zira uzamsal-görsel görevleri gerçekleştirmek aramayı gerektirir.

- Nöropsikolojik araştırmalar, erkek çocukların duygusal etkilere kısa ama canlı ve seçici tepkiler verdiğini göstermektedir. Genellikle duygusal stresi hızla giderirler ve endişelenmek yerine üretken faaliyetlere yönelirler. İşte bu yüzden anneler ve öğretmenler çoğu zaman erkek çocuğunu azarladıklarında, çocuğun kayıtsız kaldığını düşünürler. Ancak konuşmanın ilk dakikalarında zaten tepki göstermiştir ve annesinin (ve kız kardeşinin veya sınıf arkadaşının) aksine, duygusal gerilimi uzun süre sürdürmez (buna adapte değildir!) ve “kırılmamak” için ona söylenenleri duymaz.

- Olumsuz koşullar altında, örneğin çocuklar taleplerimizi yerine getirecek durumda olmadıklarında, böyle bir durumdaki erkek çocuklar yetişkinin kontrolünden çıkmaya ona itaat etmemeye çalışırlar, çünkü kendileri için alışılmadık faaliyetlere uyum sağlamak onlar için zordur.
- Erkek çocuklar arkadaşların etkisine, çoğunluğun etkisine daha duyarlıdır.

AÇIKÇASI, ERKEK ÇOCUKLAR KIZ ÇOCUKLARIYLA AYNI ŞEKİLDE YETİŞTİRİLMEMELİDİR (TAM TERSİ DE GEÇERLİDİR); EĞİTİM HEDEFLERİNİN VE YÖNTEMLERİNİN ÇOCUĞUN CİNSİYETİ VE YAŞI VE BİREYSEL ÖZELLİKLERİYLE İLİŞKİLİ OLMASI GEREKLİDİR

ERKEK ÇOCUKLARIN GELİŞİMİNİN PSİKOLOJİK ÖZELLİKLERİ

- Erkek çocuklarının olgunlaşmak için daha fazla zamana ihtiyacı vardır, yani onların “çocukluk” süresi daha uzun olmalıdır.
- Psikolojik gelişimi için çocuğun kelimenin tam anlamıyla bir alana ihtiyacı vardır; geniş bir oda, bir spor duvarı. Kum havuzunda oynamak ona pek uygun değildir, yürüyüş yapmak, spor malzemelerine tırmanmak ise daha uygundur.
- Diğer insanlara karşı daha az yönelmeleri nedeniyle erkek çocuklarına iletişim kurmanın öğretilmesi gerekir.
- Eğitimciler ve öğretmenler, erkek çocukların derse girmek için daha fazla zamana ihtiyaçları olduğunu, temel bilgi katmanını dersin ortasında öğrendiklerini, göz teması kurmalarının ve öğretmenin onayını aramamalarının mutlaka dinlemedikleri anlamına gelmediğini açıkça anlamalıdır.

- Yaşı ne olursa olsun, erkek çocukların özenden daha çok güvene ihtiyaçları vardır. Güvenmek, çocuğa her şeyi kendi başına yapma özgürlüğü ve alanı vermek anlamına gelir. Dışarıdan yardım almadan bir şeyi başardığında kendine güven ve kendine değer verme duygusunu kazanır. Bu nedenle, erkek çocuk annesinin bağcıklarını bağlamasına yardım etmesine direnebilir çünkü bunu kendisinin yaptığını bilmek hoşuna gider. Tabii ki, onun da özen ve anlayışa ihtiyacı var, ancak ama anne oğlu için çok fazla endişeleniyor ve onunla çok ilgileniyorsa bu, erkeklik karakterinin gelişimine zarar verir.

- Erkek çocuklar, çevrelerindeki insanların kendilerinin başarılarından memnun olmasına ihtiyaç duyarlar. En iyi motivasyon, çocuğun kendi başına yaptıklarını kabul etmek ve onaylamaktır. Erkek çocukların kendi başarılarıyla motive edilmesi gereklidir!

ERKEK ÇOCUKLARININ BİLİNMESİ GEREKEN UÇ GELİŞİM AŞAMASI

- 1 **İlk aşama doğumdan altı yaşına kadar olan dönem;** çocuğun annesiyle en güçlü şekilde ilişkili olduğu yaşları kapsar. Her ne kadar baba çocuğun hayatında çok büyük bir rol oynasa da, bu “annenin” oğludur. Bu dönemde eğitim amacı çocuğa koşulsuz sevgi ve güvenlik duygusu aktarmak, onu büyük ve heyecan verici bir yolculuk olarak hayata “şarj etmektir”. Doğumlarından altı yaşına kadar, sevmeyi öğrenmeleri için erkek çocuklarına çok dikkat yöneltmek ve “nazik” olmak gereklidir.

Onlarla konuşarak, öğretmek bu dünyay girmeleri için onlara yardım ederiz. Genel olarak, bu süreçte babanın rolü son derece önemli olsa da, bu rolü en iyi şekilde anne başa çıkar.

2 İkinci aşama altı yaşından on dört yaşa kadar sürer; erkek çocuğun kendi iç duygularını takip ederek erkek olmayı öğrenmek istediği, babasına, onun ilgi alanlarına ve davranışlarına giderek daha fazla uyum sağladığı yaş dönemi. (Anne çok yakın bir insan olmasına rağmen, çevresindeki dünya giderek daha ilginç hale gelir.) Bu dönemdeki eğitimin amacı, nezaket ve açıklığı unutmadan çocuğun bilgi düzeyini artırmak ve yeteneklerini geliştirmek, yani uyumlu bir kişiliğin gelişimi için çaba göstermektir. Oğlunuz, erkek çocuk olmanın sevincini ve rahatlığını özellikle bu yaşlarda hissetmeye başlar. Bu dönemde baba, erkeksi niteliklerin taşıyıcısı ve koruyucusu olarak büyük önem kazanır. Baba çocuğu sosyal ilişkiler dünyasıyla sokar, ona kendisini ve başkalarını yeterince algılamayı ve değerlendirmeyi öğretir. Baba, oğlunun kendisini bir erkek olarak anlamasına yardımcı olur, bu da çocuğun normal zihinsel gelişimini önceden belirler ve cinsiyet ilişkileri alanındaki sorunları önler.

3 Üçüncü aşama on dört yaştan reşit olana kadar olan; yetişkin yaşamına tamamen hazırlanmak istiyorsa, çocuğun bir erkek akıl hocasının katılımlına ihtiyacı olduğu dönemdir. Anne ve baba biraz arka plana çekilirler, ancak oğullarının yetersiz akranlarının olmaması için değerli bir akıl hocası bulmaları gerekir. Bu aşamadaki eğitimin amacı, becerileri öğretmek, sorumluluk duygusu ve öz saygı aşılamak ve aktif olarak yetişkin yaşamına dahil etmektir. Bir akıl hocası seçerken ana kriter güvenlik ve dürüstlüktür.

Bu aşamalar hiçbir durumda çocuk üzerindeki etkinin bir ebeveyninden diğerine ani veya keskin bir şekilde aktarıldığı anlamına gelmez. Her iki ebeveynin de çocukluktan yetişkinliğe kadar oğullarının hayatında aktif rol alması en iyisidir. Ergenlik aşamaları yalnızca vurgunun değiştiğini gösterir: örneğin, oğlunun altı ile on üç yaşları arasında baba öne çıkar ve on dört yaşından itibaren akıl hocalarının etkisi artar. Bu üç aşamayı bilerek kendiniz için net bir eylem programı belirleyebilirsiniz. Örneğin 6-14 yaş arası erkek çocuk babalarının işkolik olmaması gerektiği çok açıktır, bu, onların aileden maddi ve manevi olarak kopmamaları için önemlidir. Bu olursa, sadece oğullarının zararına olacaktır.

Erkek çocukların gelişim aşamaları, oğullar ergenliğe ulaştıklarında toplumdan ek bir desteğe ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Bir zamanlar bu desteği, erkek çocukları çirak ve çirak olarak alan ustalar-zanaatkarlar sağladı. Günümüzde bu desteği akrabalar (amcalar ve büyükbabalar) veya spor takımının koçu sağlayabilir. Ergenlik çağındaki bir çocuk için otorite olabilecek birini bulmaya önceden özen gösterin, böylece onu ve kendinizi birçok sorundan kurtarabilirsiniz.

Literatür:

Steve Biddulph "Erkek Çocukları Yetiştirmek"
John Gray "Çocuklar Cennetten. Ebeveynlik dersleri".
V.D. Eremeyeva ve T.P. Khrizman
"Doğada neden eril ve dişi var".

Psikolog
UZ "GKDPND»
A.V. Simonenko